

Що необхідно знати про ліцензії на торгівлю пальним

23.11.2018 Законом України № 2628-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» запроваджено ліцензування господарської діяльності, яка пов'язана з виготовленням і реалізацією нафтопродуктів.

Починаючи з 1 липня 2019 року, усі суб'єкти господарювання, які планують здійснювати господарську діяльність та/або вже здійснюють діяльність, пов'язану з виробництвом, зберіганням, оптовою та/або роздрібною торгівлею пальним, зобов'язанні оформити ліцензію.

Ліцензії на виробництво, зберігання, та продаж пального є строковими і платними.

Проведення діяльності з виробництва, зберігання та/або продажу пального без ліцензії заборонено і передбачає адміністративну або кримінальну відповідальність.

Замовникам необхідно звернути увагу, що з 01.07.2019 під час закупівлі пального доцільно вимагати від потенційних учасників підтвердження наявності ліцензії на торгівлю пальним, а учасникам, які планують здійснювати продаж пального, необхідно потурбуватися про отримання відповідної ліцензії. Відповідно до внесених змін до законодавства, а саме відповідно до Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» від 23 листопада 2018 року № 2628-VIII (далі — Закон № 2628), з 01.07.2019 **ліцензуванню підлягає право на оптову та роздрібну торгівлю пальним та право на зберігання пального.**

Отже, на сьогодні маємо зміни в Законі України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 2 березня 2015 року № 222-VIII (далі — Закон № 222), які були внесені Законом № 2628. Так, відповідно до п. 7 ч. 1 ст. 7 Закону № 222 **ліцензуванню підлягають** такі види господарської діяльності, як, зокрема, **виробництво і торгівля спиртом етиловим, коньячним, плодовим та зерновим дистилятом, біоетанолом, алкогольними напоями та тютюновими виробами, пальним, зберігання пального**, яка ліцензується відповідно до [Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального»](#).

Який саме вид пального та нафтопродуктів підлягає ліцензуванню?

Насамперед необхідно з'ясувати, що саме вважається палимим. У [Законі України](#) «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального» від 19 грудня 1995 року № 481/95-ВР (далі — Закон № 481) **використано термін «пальне» у значенні, наведеному в [Податковому кодексі України](#)**. Як зазначено в пп. 14.1.141¹ ст. 14 Податкового кодексу України, **пальне** — нафтопродукти, скраплений газ, паливо моторне альтернативне, паливо моторне сумішеве, речовини, які використовують як компоненти моторних палив, інші товари, зазначені в [пп. 215.3.4](#) п. 215.3 ст. 215 цього Кодексу.

Реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі палимим

Постановою Кабінету Міністрів України від 19 червня 2019 року № 545 затверджено Порядок ведення **Єдиного державного реєстру суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі палимим, та місць виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі палимим** (далі — Порядок, далі — Єдиний реєстр ліцензіатів та місць обігу пального). Як передбачено Порядком, Єдиний реєстр ліцензіатів та місць обігу пального формує та веде **Державна фіскальна служба України** (далі — ДФС) та її територіальні органи в **електронній формі** на підставі **відомостей**, зазначених у документах, **які подають суб'єкти господарювання для отримання ліцензії** на право виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі палимим відповідно до [ст. 3](#) і ст. [15](#) Закону № 481.

Отже, для отримання інформації щодо наявності в суб'єкта господарювання ліцензії створено відповідний реєстр, а саме Єдиний державний реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі палимим, та місць виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі палимим.

[Посилання на зазначений вище реєстр.](#)

Чи потрібна ліцензія при закупівлі пального за

талонами?

Для розгляду даного питання звернемося до індивідуальної податкової консультації, наданої Державною фіскальною службою України, № 2688/6/99-99-12-02-02-15/ІПК від 12.06.2019.

Витяг з листа ДФС (індивідуальної податкової консультації) від 12.06.2019 № 2688/6/99-99-12-02-02-15/ІПК

Державна фіскальна служба України відповідно до ст. 52 Податкового кодексу України (далі — Кодекс) розглянула запит Товариства щодо застосування норм Закону України від 23.11.2018 р. № 2628-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України (2755-17) та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» (далі — Закон № 2628) та в межах компетенції повідомляє.

Як зазначено у запиті, Товариство здійснює операції з продажу пального за допомогою талонів. Талон є емітований Товариством документ встановленого зразка та форми одноразового використання, що посвідчує право Товариства або уповноваженого ним користувача на одержання певної кількості та певної марки нафтопродуктів на АЗС постачальників. Пред'явник талона — суб'єкт господарювання або орган державної влади, орган місцевого самоврядування, правоохоронний орган, інші юридичні особи, які здійснюють закупівлю пального за бюджетні кошти для використання у господарській діяльності, та яким Товариство передало (реалізовувало на підставі договорів поставки) талони і тим самим уповноважили їх на вчинення дій по отриманню пального на АЗС.

Зазначені операції з продажу пального Товариство здійснює двома способами:

- 1) відповідно до договорів поставки нафтопродуктів між Товариством та його постачальниками, останні постачають Товариству пальне та зобов'язуються зберігати придбане Товариством пальне до моменту вибірки його пред'явником талона на пальне. Право власності на таке пальне переходить від постачальника до Товариства у момент підписання видаткової накладної Товариством та постачальником;
- 2) відповідно до договорів поставки нафтопродуктів між Товариством та його постачальниками, останні постачають Товариству пальне, право власності на яке переходить від постачальника у момент відпуску пального на АЗС пред'явнику

талона.

За інформацією Товариства як у першому так і у другому описаних способах, Товариство не зберігає пальне, не здійснює будь-які операції з навантаження-розвантаження пального, а також не здійснює його реалізацію в розумінні підпункту 14.1.212 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України (далі — Кодекс) (не здійснює фактичний відпуск пального). В обох випадках, всі операції з паливом здійснюють власники чи користувачі АЗС (постачальники Товариства). Товариство здійснює реалізацію пального своїм покупцям за договорами поставок. Покупці Товариства не є фізичними особами і не використовують пальне в особистих цілях. Механізм реалізації Товариством не передбачає наявності конкретних місць торгівлі. Товариство передає своїм покупцям талони за якими покупці можуть отримати пальне на будь-якій із АЗС із мережі постачальників Товариства. Вибір такої АЗС залишається на розсуд покупця.

Враховуючи викладене, з урахуванням описаних особливостей реалізації, Товариство просить надати роз'яснення:

Чи підпадає діяльність Товариства під визначення «оптова торгівля паливом за відсутності місць торгівлі», та як наслідок, чи потребує така діяльність отримання відповідної ліцензії?

.....

1. Щодо отримання відповідної ліцензії (відповідь ДФС, — О.Р.).

Відповідно до підпункту 14.1.212 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України (далі — Кодекс) у редакції, яка діє з 01.07.2019 р., реалізація пального для цілей розділу VI цього Кодексу — будь-які операції з фізичної передачі (відпуску, відвантаження) пального з переходом права власності на таке пальне чи без такого переходу, за плату (компенсацію) чи без такої плати на митній території України з акцизного складу/акцизного складу пересувного: до акцизного складу; до акцизного складу пересувного; для власного споживання чи промислової переробки; будь-яким іншим особам.

<...>

У розділі 3 Інструкції про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти і нафтопродуктів на підприємствах і організаціях України, затвердженої спільним наказом Міністерства палива та енергетики, Міністерства економіки України, Міністерства транспорту та зв'язку України, Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 20.05.2008 р. № 281/171/578/155 (далі — Інструкція № 281) зазначено, що **талон** — це спеціальний талон, придбаний за умовами та відпускнуою ціною обумовленого номіналу, що підтверджує право його власника на отримання на АЗС фіксованої кількості нафтопродукту певного найменування і марки, які позначені на ньому.

<...>

Законом України від 23 листопада 2018 року № 2628-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України (2755-17) та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів»

внесено зміни до Закону України від 19 грудня 1995 року (481/95-ВР) № 481 «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» (далі — Закон № 481), зокрема запроваджено ліцензування видів господарської діяльності з виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі паливом. Зазначені зміни набирають чинності з 01 липня 2019 року.

Відповідно до статті 1 Закону № 481 **оптова торгівля паливом** визначена як діяльність із придбання та подальшої реалізації пального із зміною або без зміни його фізико-хімічних характеристик суб'єктам господарювання роздрібною та/або оптовою торгівлі та/або іншим особам.

Роздрібна торгівля паливом — діяльність із придбання або отримання та подальшого продажу або відпуску пального із зміною або без зміни його фізико-хімічних характеристик з автозаправної станції/автогазозаправної станції/газонаповнювальної станції/газонаповнювального пункту та інших місць роздрібною торгівлі через паливороздавальні колонки та/або оливороздавальні колонки.

Відповідно до ст. 15 Закону № 481 оптова та роздрібна торгівля паливом може здійснюватися суб'єктами господарювання всіх форм власності, у тому числі їх виробниками, за наявності у них ліцензій.

Отже, у разі реалізації пального у розумінні Кодексу та Закону № 481, суб'єкту господарювання необхідно отримати ліцензії на право оптової та роздрібною торгівлі паливом.

<...>

Статтею 5 Господарського кодексу України визначено, що суб'єкти господарювання та інші учасники відносин у сфері господарювання повинні провадити свою діяльність у межах встановленого правового господарського порядку, додержуючись вимог законодавства.

<...>

Отже суб'єкти, господарювання, які здійснюють продаж пального, **повинні мати ліцензію**, що передбачено чинним законодавством, а замовникам слід уважно ставитись до закупівлі пального в контрагентів, які щойно з'явилися на даному ринкові. Радимо для початку вимагати від потенційних учасників ліцензію або довідку з підтвердженням інформації щодо наявності ліцензії та додатково перевіряти інформацію, надану учасниками, в Єдиному реєстрі ліцензіатів та місць обігу пального, в якому міститься інформація щодо виду господарської діяльності згідно з виданою ліцензією, реєстраційний № ліцензії, термін дії ліцензії «з», термін дії ліцензії «до» та інша інформація.

Зберігання пального також ліцензується

Також може виникнути питання щодо зберігання пального, оскільки відтепер ця діяльність також підлягає ліцензуванню. То чи потрібна замовникам, які зберігають пальне для власного використання, відповідна ліцензія? Ст. 15 Закону № 481 прямо передбачено, що ліцензію на право зберігання пального **не отримують** на місця зберігання пального, що використовують:

підприємства, установи та організації, які повністю існують коштом державного або місцевого бюджету;

підприємства, установи та організації системи державного резерву;

суб'єкти господарювання для зберігання пального, яке споживають для власних виробничо-технологічних потреб виключно на нафто- та газовидобувних майданчиках, бурових платформах і яке не реалізують через місця роздрібною торгівлі.

На що звернути увагу учасникам

Пропозиції учасників процедури закупівлі, які вирішили взяти участь у закупівлі без відповідної ліцензії, на сьогодні можуть бути відхилені замовниками. Отже, учасники повинні розуміти, що необізнаність із чинним законодавством ставить їх не лише під ризик не виграти тендер, а й під чималого розміру штрафи, що передбачені законодавством, а саме **в разі здійснення торгівлі без ліцензії** передбачені такі **штрафи**:

оптова торгівлі паливом або зберігання пального без наявності ліцензії — 500 000 гривень;

роздрібна торгівля паливом без наявності ліцензії — 250 000 гривень, що передбачено ст. 17 Закону № 481.

Але в ст. 18 цього Закону передбачено виключення, а саме **фінансову санкцію** у вигляді штрафу **не застосовують** у разі зберігання пального без наявності відповідної ліцензії **до 31 грудня 2019 року**. На сьогодні в системі ProZorro вже можна спостерігати скановані ліцензії, отримані учасниками процедури закупівлі. Однак не всі їх ще отримали, і замовники, які дійсно хочуть закупити пальне за вигідними цінами, пропонують учасникам альтернативу в наданні ліцензій в складі тендерних пропозицій, а саме вказують, що учасник надає або ліцензію в складі тендерної пропозиції, або лист-пояснення, або гарантійний лист, або іншу подібну довідку в довільній формі. Отже, **в такому випадкові**

учасник може надати довідку, приклад якої наведено нижче.

Приклад

Бланк Учасника
Вихідний №, Дата
про наявність ліцензії
(або назва довідки відповідно до вимог замовника)
Назва Учасника повідомляє про наявність ліцензії № 000000000000. Термін дії ліцензії з _____,
Термін дії ліцензії до _____, дата видачі ліцензії _____, вид господарської діяльності згідно з
виданою ліцензією _____.
Зазначену вище інформацію можна перевірити за посиланням
<http://sfs.gov.ua/dovidniki-reestri-perelik/reestri/383525.html> (Єдиний державний реєстр суб'єктів
господарування, які отримали ліцензії на право виробництва, зберігання, оптової та
роздрібної торгівлі пальним, та місць виробництва, зберігання, оптової та роздрібної торгівлі
пальним).

У даній довідці бажано зазначати всю інформацію, що міститься в Єдиному реєстрі ліцензіатів та місць обігу пального, та, звісно, інформацію, яку вимагає замовник.

Як передбачено ч. 2 ст. 36 Закону України «Про публічні закупівлі», учасник-переможець процедури закупівлі під час укладення договору повинен надати дозвіл або ліцензію на провадження певного виду господарської діяльності, якщо отримання такого дозволу або ліцензії на провадження такого виду діяльності передбачено законодавством. У такому випадкові вже необхідно бути впевненим, що ви зможете надати замовникові ліцензію, а не довідку про її наявність, оскільки законом прямо передбачено вимогу щодо надання ліцензії, і замовник не зможе в даному випадкові піти вам назустріч і запропонувати надати довідку в довільній формі.

Крім того, пропонуємо далі ознайомитися з витягом з рішенням Постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель (далі — Колегія) щодо відсутності в складі пропозиції копії ліцензії, дозволу на право провадження відповідного виду господарської діяльності, а саме — ліцензії на право оптової торгівлі пальним. Додатково звертаємо увагу, що **нижченаведене рішення прийнято в новому складі Колегії** (нагадуємо, що такий склад було затверджено 11 липня розпорядженням комітету).

Витяг з рішення № 11134 -р/пк-пз від 13.08.2019 по закупівлі № UA-2019-06-26-000213-с

Скаржник, посилаючись на умови документації та Закон України від 23.11.2018 № 2628-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів», відповідно до якого внесені зміни Закону України від 19.12.1995 № 481/95-ВР «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального», стверджує, що **у складі пропозиції** учасника **відсутні** копії ліцензії, дозволу на право провадження відповідного виду господарської діяльності, а саме — ліцензії на право оптової торгівлі паливом. Таким чином скаржник стверджує, що пропозиція учасника мала бути відхилена замовником як така, що не відповідає умовам документації.

Замовник у поясненнях по суті скарги зазначив, що згідно з примітками документації передбачено, що в разі, якщо учасник відповідно до норм чинного законодавства не зобов'язаний згідно з законодавством складати, якийсь з вказаних документів, такий учасник надає лист-роз'яснення в довільній формі, за власноручним підписом уповноваженої особи учасника та завіреним, в якому зазначає законодавчі підстави ненадання вище зазначених документів. Крім того, зазначено, що документи, які не передбачені Господарським кодексом та іншими діючими нормативно-правовими актами для суб'єктів підприємницької діяльності та фізичних осіб, не подаються останніми в складі своєї пропозиції. Замовник зазначає, що на підтвердження вимоги про надання копії ліцензії на відповідний вид діяльності учасником у складі пропозиції подано лист-пояснення про причини неподання копії з відповідного документа, згідно якого встановлено, що є рішення про видачу ліцензії учаснику, тобто учасник має право здійснювати відповідну діяльність, встановлено № ліцензії та є можливість перевірити її видачу у відкритому реєстрі за посиланням згідно листа-пояснення, наданого учасником. Лист-пояснення та реєстр ліцензіатів додається до пояснення по суті скарги. Замовник стверджує, що учасник повністю виконав всі вимоги документації в цій частині.

У ході розгляду зазначеного питання встановлено наступне.

Замовником на розгляд Колегії було надано інформацію у вигляді таблиці щодо наявності у відкритому єдиному державний реєстрі суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі

пальним, та місць виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі пальним інформації про ліцензію, видану учаснику. Враховуючи викладене, учасник **не порушив** умови документації в цій частині, у зв'язку з чим відсутні підстави для задоволення скарги в цій частині.

Документи, необхідні для отримання ліцензії

Державна фіскальна служба України для зручності суб'єктів господарювання, які з 1 липня поточного року мають отримати ліцензії на виробництво, зберігання, оптовий та роздрібний продаж пального, **розробила форми заяв:**

на одержання ліцензії (дублікату ліцензії) на виробництво пального;

на одержання ліцензії (дублікату ліцензії) на право зберігання пального;

на одержання ліцензії (дублікату ліцензії) на право оптової торгівлі пальним, за відсутності місць оптової торгівлі;

на одержання ліцензії (дублікату ліцензії) на право оптової торгівлі пальним, за наявності місць оптової торгівлі;

на одержання ліцензії (дублікату ліцензії) на право роздрібною торгівлі пальним.

Форми заяв мають виключно рекомендований характер, оскільки законодавством не передбачено затвердження форм заяв для отримання ліцензій на право оптової або роздрібною торгівлі пальним або на право зберігання пального. Такі заяви надають органам ліцензування в довільній формі.

Перелік документів для отримання ліцензії передбачено статтею 15 Закону № 481. Разом із заявою додатково подають завірені заявником копії таких документів:

документів, що підтверджують право власності або право користування земельною ділянкою, або інше передбачене законодавством право землекористування на земельну ділянку, на якій розташований об'єкт оптової або роздрібною торгівлі пальним або зберігання пального, чинні на дату подання заяви та/або на дату введення такого об'єкта в експлуатацію, будь-якого цільового призначення;

акта вводу в експлуатацію об'єкта або акта готовності об'єкта до експлуатації, або сертифіката про прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, або

інших документів, що підтверджують прийняття об'єктів в експлуатацію відповідно до законодавства, щодо всіх об'єктів у місці оптової або роздрібної торгівлі паливом або зберігання пального, необхідних для оптової або роздрібної торгівлі паливом або зберігання пального;

дозволу на початок виконання робіт підвищеної небезпеки та початок експлуатації (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки. Копії цих документів не подають у разі їх наявності у відкритих державних реєстрах, якщо реквізити таких документів та назви відповідних реєстрів зазначено в заяві на видачу ліцензії на право оптової або роздрібної торгівлі паливом або на зберігання пального;

документа, що підтверджує внесення річної плати за ліцензію.

Додатково звертаємо увагу, що, згідно зі ст. 18 Закону № 481, тимчасово, до 1 січня 2022 року, суб'єкти господарювання можуть отримувати ліцензію на право виробництва пального, право оптової або роздрібної торгівлі паливом або на право зберігання пального на відповідне місце здійснення такої діяльності без подання акта вводу в експлуатацію об'єкта або акта готовності об'єкта до експлуатації, або сертифіката про прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, або інших документів, що підтверджують прийняття об'єктів в експлуатацію відповідно до законодавства, щодо об'єктів, необхідних для здійснення відповідної діяльності, за умови подання копій документів, що підтверджують право власності на такі об'єкти нерухомого майна, виданих у встановленому законодавством порядку до 1 січня 2014 року.

Отже, учасникам процедури закупівлі необхідно обов'язково потурбуватися про отримання відповідної ліцензії. Термін отримання ліцензії не значний. Так, ліцензію видають протягом 20 календарних днів з дня одержання вищезазначених документів; інформацію про видачу заносять у реєстр, який міститься на сайті ДФС. Зверніть увагу, що на практиці можуть виникнути затримки з підписанням готових ліцензій, тому варто тим, хто ще не потурбувався про отримання відповідних ліцензій, не зволікаючи, цим зайнятися.